

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Confessionibus Ritè ac fructuosè excipiendis Doctrinas
tam generales, quàm speciales ad varios Hominum Status
accomodatas complectens**

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

De prima obligatione Ad interrogandum Pænitentem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49251)

supplendos: ad instruendum & admonendum Pœnitentem ad pœnitentiam imponendam; ad absolutionem dandam; sigillum servandum, ad confessionem audiendam. 1. Ad eandem scientiam pertinet, ut sciat ordinarios modos peccandi contra legem Dei, Ecclesiæ, & contra specialem statum & officium Pœnitentis. 3. Pertinet ad illam, ut quomodo Confessarius non tantum Judex, sed etiam Medicus est, ut cuique vitio seu morbo spirituali remedia inquirat, eaque memoria sua velut capacissimo Pharmacopolio recondat, quæ omnia, quomodo obtinere possit, jam nunc ostendat.

DE PRIMA OBLIGATIONE.

Ad interrogandum Pœnitentem.

Qu. 1. *An Confessarius obligatus sit ad interrogandum Pœnitentem.* R. Etsi Vasquez d. 93. a. 3. du. 7. n. 3. & apud Jo. Medina & Sotus. Item Henriq. Saa. apud Tann. d. de pœn. q. 7. d. 5. n. 95. cc. putent, non obligari Confessarium ad interrogandum, nisi quando omissio interrogationis proximi detrimentum cedit, contrariam tamen sententiam uti communioem, ita probabilioem quoque merito videtur utpote quæ colligitur tum ex cap. omnis utriusque secus pœn. & remiss. peccat. ubi dicitur: sit Sacerdos discretus & cautus more periti medici, diligenter inquirens peccatorum circumstantias; tum verò etiam ex officio Judicis, quod subit Confessarius, cui non satisfaciet, si probabiliter suspicet aliquid latere adhuc in Reo, & tamen illud indagare obligat.

Qu. 2. *Quenam Personæ sint interroganda?* R. Priusquam ad hanc quæstionem respondeatur, supponendum est, Pœnitentes posse in tres classes dividi, videlicet in supremam, mediam, & infimam. Ad supremam spectant Religiosi, Clerici, Doctores Juris & Medicinæ; Studiosi aliorum Facultatum, maximè Theologiæ. Ad mediam pertinent omnes qui vel omnino non, vel parùm tantum studuerunt, sunt autem minus rudes & agrestes, quo nomine plerumque censentur Officiales Principum & urbium, Cives, Famuli, Liberti civitatibus educati, & Studiosi inferiorum facultatum. Ad infimam reducuntur omnes rudes in prioribus duabus classibus.

bus non comprehensi, quales sunt plerumque omnes Rustici & eorum Famuli ac Liberi, uti & frequenter Servi & Ancillæ in civitatibus ad agrestia servitia adhiberi soliti, imò quandoque aliqui etiam ex iis, qui mediæ classi sunt attributi, uti ex eodem agendi modo colligi poterit.

Hoc notato *R. 1.* Eos, qui ad primam classem pertinent, ordinariè supponi posse, non modò debitam diligentiam adhibuisse, sed etiam sufficientem habere scientiam ad hoc, ut Confessarius non obligari censeatur, ad eosdem ulterius interrogandos, nisi ex ipsius Confessionis circumstantiis manifestè colligeret, eos ob crassam ignorantiam vix mediæ classe dignos esse, uti nonnunquam in Clericis contingit.

R. 2. Eos, qui ad infimam classem pertinent, neque præsupponi ordinariè posse debitam diligentiam adhibuisse in examine præmittendo, neque etiam, licet præmiserint, sufficientes esse ad peccatorum numerum, & circumstantias indagandas, atque adeò plerumque à Confessariis examinandos esse.

R. 3. Eos, qui ad mediam classem spectant, judicari quidem posse sufficientem diligentiam in se examinandis adhibuisse, (cùm experientia doceat, eos plerumque majorem suorum peccatorum partem vel ex charta, vel ex memoria recitare; imò Ferd. de Castro tr. 22. d. un. p. 18. n. 3. putet, semper præsumendum esse, Pœnitentem juxta captum suum & possibilitatem præmisisse sufficientem diligentiam) verùm an ita Pœnitens constitutus sit, ut cum mediocri diligentia sufficiat ad numerum peccatorum indagandum, id enim verò ex circumstantiis confessionis intelligendum esse. Si enim in plerisque diligenter addat numerum, & alias circumstantias, potest persuadere sibi Confessarius, sufficienter instructum esse circa alia etiam peccata indaganda; secus verò, si omnia promiscuè sine numero, aliisque circumstantiis explicantem advertat.

Qu. 2. Quid interrogandum sit? *R.* duplicis generis quaestiones forinari posse, generales scilicet, & speciales. Generales aliæ sunt, quæ ante; aliæ, quæ in, aliæ, quæ post confessionem factam formandæ sunt: quia tamen Authores in his definiendis non conveniunt, proderit indicare, quæ à paucis, & quæ à pluribus formandæ censeantur. Primò ergo ex his,

Instruct. V.

B

quæ

quæ præmittendæ sunt, putant aliqui has numerandas. 1. an fecerit diligenter examen ab ultima confessione? 2. an impleverit pænitentiam impositam? 3. an afferat dolorem propositum requisitum? 4. an debeat restitutionem pecunie honoris, aut famæ? 5. an habeat casus reservados, aut aliquam censuram? 6. an habeat cum aliquo inimicitiam? 7. an sit uxoratus? 8. an & quale habeat officium? 9. an habeat necessarios fidei articulos? 10. an sibi conscius sit de aliquo defectu substantiali in priori confessione admisso? 11. an in priori confessione satisfecerit suæ conscientiæ? 12. quantum ultimò sit confessus? Ex his tamen omnibus priores undecim Lugo d. 22. s. 2. n. 14. & cum eo alii plerumque putant, vitales esse, solam verò ultimam præmittendam, eo quod tunc tùm juvet ad peccatorum numerum postea melius percipiendum, id quod ipsa etiam Confessariorum praxis probat. Ego tamen judico etiam decimam & undecimam quandoque, maxime quando peregrini confitentur, aut quando Jubilæum propositum est, utiliter præmitti, ne postea magno cum labore repetere omnia peccata cogatur Pænitens, si invalidè sit confessus. Secundò ex iis, quæ in ipsa confessione formatæ sunt, istæ plerumque numerantur. 1. quid ab ultima confessione peccarit? suadent enim exercitati Confessarii, ut Pænitens dicere sinatur, quod occurrit, sic enim status illius melius cognosci, & quæstiones speciales facilius formatæ sunt, quod ego quoque censeo faciendum, nisi magnum Propositi accursus sit. 2. monet Layman. l. 5. tr. 6. cap. 13. n. 1. quæratur, an inimicitiam Pænitens gesserit? 3. an nihil possideat, quod ad alterum pertinere existimet? 4. an nihil perditiosum habuerit? 5. an bene cum Coniuge conviviatur? 6. an cogitationes inhonestas, vel importunas tentationes patiatur? hæc omnes quæstiones licet generaliores, magis tamen lumen, & occasionem præbebunt Confessario, ut novas quæstiones facilius formare possit, vel certè à multis aliis abstinere queat. Tertiò ex iis, quæ subijciendæ sunt istæ ab aliquibus numerantur. 1. an nihil ampliùs conscientiam gravet? 2. an doleat ex animo de peccatis? 3. an habeat propositum serium vitandi peccata? 4. an patiatur graves in aliqua re tentationes, & quibus remediis occurrat? 5. an habeat statas quotidie preces, licet paucas? sed ex his

prima ordinariè, secunda & tertia etiam apud rudes formanda est, ultimæ duæ rarissimè, & non nisi ubi manifesta Pœnitentis utilitas eas requirere videbitur, sunt usurpandæ. Speciales verò quæstiones quod attinet, eæ triplicis quoque generis sunt, quarum primæ versantur circa substantiam, secundæ circa circumstantias, tertiæ circa numerum peccatorum. Quod ad primas attinet, ut eæ rectè formentur duas industrias à Confessario adhibendas censent periti Authores. Prima est, ut Confessarius sibi quæstiones juxta ordinem præceptorum pro variis statibus componat, & memoriæ mandet, ut suo tempore in promptu habere possit. Secunda est, ut benigniores quasdam sententias sibi conscribat, quæ, etsi alioqui eas non teneat, ad scrupulos tamen eximendos, & Pœnitentem, si multarum quæstionum, uti nonnunquam fieri solet, incapax foret, à tanta molestia liberandum ei servire possint. In secundi generis quæstionibus circa circumstantias formandis, illud univèrsim observare debet Confessarius, ut valde cautus sit, & non nisi necessarias plerumque exprimere jubeat; hinc quia v. g. probabilis valde sententia est, circumstantias intra eandem speciem aggravantes non esse exprimendas: omnes autem contumelias, odia, hæreses, judicia temeraria, detractiones, superstitiones esse ejusdem speciei &c. non multum urgebit Pœnitentem ad ejusmodi circumstantias exprimendas. Denique in tertii generis quæstionibus circa numerum formandis, securius ferè putatur, si ubi certò constat, peccatum esse mortale, neque ab ipso Pœnitente numerus additur, moneat illum, ut addat, quod maximè intelligendum est de secunda & tertia classe Pœnitentium supra assignatorum; nam docti homines, cum sciant, se obligari ad numerum addendum, hoc ipso, quòd eum non addant, prudenter judicare potest Confessarius, eos putare, quòd peccata à se enarrata mortalia non sint, saltem propter circumstantiam, quæ ex mortali veniale facere per accidens potest. Caterùm eos, qui de numero interrogandi sunt, proderit vel ab initio, vel certè ad finem confessionis suaviter monere, ut deinceps in peccatis, quæ graviora ipsis videbuntur, numerum addant, aut certè, si probabilem habere non possunt, consuetudinem peccandi, aut etiam tempus, frequentiam in die, septimana, mense, anno dicant. Imò Diana cum pluribus aliis putat

sufficere, si is, qui diu fuit in statu malo, & consuetudine in-
terata, dicat tempus, quo vixit in tali statu.

Qu. 3. *Quando sit interrogandum?* Quæstio hæc in
potissimum versatur, an satius sit Pœnitentem interpellare
necessariis quæstionibus, de numero, circumstantiis &c. &
verò has quæstiones in finem differre, quâ in controversiâ
non conveniunt Authores: nam imprimis Henríquez putat
non facillè esse interpellandum. Laym. l. 5. tr. 6. c. 13. n. 3.
idem judicat, nisi gravis aliqua ratio aliud suadeat. Vasquez
omnino interpellandum censeat, cui etiam Lugo d. 22. n. 11
consentit, saltem pro eo casu, quo longior confessio perage-
nda est. Alii denique putant, certam & infallibilem regulam
dari non posse, sed hoc prudentiæ Confessarii relinquendum
esse. Ego hac in parte sequentes regulas servire posse judico.

Prima est, si longæ & generales confessiones fiant, & multo
magis, si à pluribus annis vitiatæ fiant, consultius esse, ut
Pœnitentes interpellentur, sed suaviter & amicè, ne terreatur.

Secunda est, si communes confessiones scripto fiant, ut ex
ipso modo confitendi facillè intelligatur, Pœnitentem perple-
xè, & sine ordine sua peccata proponere, rectius factorum Con-
fessarium, si maturè cum interpellat, cum ut sic non timen-
dum sit, ne Pœnitens Confessarii interpellatione turbatus
peccatorum aliquorum obliviscatur, ut qui ea in charta no-
notata habeat.

Tertia regula, si confessio ex memoria fiat, tum facien-
dum discrimen videtur, & prudentiores quidem, honestiores
que, præcipuè viri, non facillè interpellandi erunt (cùm pro-
rumque hoc illis ingratum sit; aliunde verò, ne quæstiones
proponendæ à memoria elabantur Confessario, signa quædam
digitorum compressione, vel globulis rosarii, quibus nume-
rus præcepti, contra quod peccatum est, indicetur, fieri pos-
sint) rudiores tamen & simpliciores, & quandoque etiam ho-
nestiores fæminæ (hæ enim plerumque gaudent interroga-
ri) faciliùs interpellari possunt, cum peccata, quæ proprie
interpellationem excidere possent, per examen à Confessario
factum revocari queant.

Quarta regula: Illi, qui frequenter confitentur, & qui
novit Confessarius, rarò aliquod peccatum mortale afferre,
non facillè interpellandi sunt; quia apud hos nullum est peccatum

culum, ne alicujus peccati gravis, de quo interrogandi obligatio est, obliviscantur.

Quinta regula: Si Pœnitens ipse petat, ne interpelletur, Confessarius prudenter illi acquiescere potest; cum enim Pœnitens ex una parte per istam petitionem sufficiens præbeat indicium, se sufficientem in examinanda conscientia diligentiam adhibuisse: atque adeo Confessarius juxta probabilem multorum sententiam eum examinare non teneatur; ex altera vero parte prudenter timere queat, ne, si petitionem Pœnitentis non audiat, is graviter indignetur, & ex tali indignatione aversionem ab ipso Confessario concipiat, imò omnino ad absolutionem indispositus efficiatur, rectius omnino faciet Confessarius, si saltem in hoc casu primæ sententiæ suprâ citatæ se accomodet, & ab ejusmodi odiosa interpellatione abstineat.

Sexta regula, prudenter potest Confessarius omnem in hac difficultate anxietatem deponere; tum quia habet pro se probabilem sententiam Vasquezii, & aliorum supra citatorum docentium, Confessarium omnino non obligari ad interrogandum Pœnitentem, et si advertat eum post sufficientem diligentiam adhibitam peccatum aliquod aut circumstantiam necessariam omittere; tum quia etiam securè Authores suprâ citatos obligationem interpellandi negantes sequi potest, & præterea meminisse debet, multas esse circumstantias aggravantes intra eandem speciem, quas juxta probabilem sententiam neque Pœnitens exprimere, neque confessarius interrogare tenetur.

Qu. 4. *Quomodo sit interrogandum?* R. modum hunc in quinque potissimum adverbii consistere, nimirum ut parcè, discretè, cautè, tempestivè, & mansuetè hæ interrogaciones instituantur, quæ proin paulò amplius sunt declarandæ. Itaque

I. *Parcè* interrogandum; unde abstinendum erit non modo à rebus omnibus ad confessionem non pertinentibus, sed etiam iis, quæ cum peccato connexa quidem sunt, sed ita, ut eorum scientia necessaria non sit ad peccati speciem, prout integritas confessionis requirit, cognoscendam.

II. *Discretè* interrogandum est, unde sedulò cavendum erit, ne examen instituat de iis, quæ moraliter certum est, à tali

tali persona committi non solere; vel ex quibus distat peccare Pœnitens. Huc etiam pertinet, ne de inverecundis inverecundè, vel de numero nimis anxie interroget, si ex enarratione facile colligi potest: maximè verò Personæ conjugatæ harent de vitiis carnis interrogari, honestiores famina de facto, mendacio, ebrietate &c.

III. *Cautè* interrogandum est, ne vel occasionem det investigandi modos peccandi, aut traducendi confessionem, aut ignorantem peccatum doceat, aut offendar, aut se & illum periculo exponat. In duobus verò casibus potissimum hæc cautela necessaria est. Primus est in vitio carnis, ubi reus monet Angelus, sedulò cavendum, ne interrogationibus necessariis sibi & Pœnitenti periculum peccandi creet Confessarius; sibi quidem, quia potest facile peccati mortalitatem contrahere, formando tales interrogationes ob delectationem; Pœnitenti verò, quia facile inde discet, quodammodo nescivit. Unde Coninkh. d. 7. du. 7. docet, præstare aliquando, Sacerdotem minus perfectè Pœnitentis peccatum cognoscere, quàm sibi vel illi scandalum aliquod creare. Adm. Senbaum l. 6. tr. 4. c. 2. du. 6. in fine, si in hac materia regentur cogitationes, non opus esse progredi ad opera, nisi fortè apud rudiores, qui negant cogitationes, verba, & opera rogati fatentur, eò quòd illas non æquè agnoscat, & advertant. Alter casus est, cùm Pœnitens negat peccatum, quòd Confessarius ex aliorum relatione, vel confessione habet; tum enim licet absolvendus sit, utpote cui in hoc tam pro se, quàm contra se, credendum est, communiter tamen notant Authores, prudentis Confessarii esse, variis interrogationibus remotè peccatum tale elicere. Quod si negare pergat, prudenter judicandum esse, an non potuerit involvisci, vel confessus esse alteri, vel putare non esse peccatum, vel simili de causa excusari. Si verò ex confessione complicitatis id habet, ajunt quærendum esse, an nihil aliud conscientiam gravet, & ad contritionem excitandum.

IV. *Tempestivè* interrogandum est, unde cavendum, ne nimis urgeatur importunè Pœnitens vel ad responsionem dandam, vel ad numerum certum exprimendum, vel ad confessionem celerius absolvendam. Item ne, si aliquid expricare voluerit Confessario, abscindatur sermo (nisi inuolvisci &c.

& impertinentes historias narraret) sed spatium ei concedatur, miseras suas, scrupulosque proponendi, id quod maxime observandum est, si Pœnitens talis rariùs confiteretur, aut procul venisset, aut confessionem generalem faceret, tum enim omni cum affectu charitatis excipiendus est, curandumque, ut illius conscientia plenè satisfiat.

V. Mansuetè interrogandum est, ita ut ex ipso modo interrogandi colligere possit Pœnitens, Confessarium in visceribus charitatis cum ipso agere paratum esse; itaque ab omni verbo acerbiori abstinendum, imò etiam ab omni increpatione, antequam confessio absoluta est, nullum item signum displicentiæ ullius, aut admirationis præbendum est. Hoc loco aliqui advertunt, mirè conducere ad Pœnitentis animum conciliandum, si ad initium confessionis suaviter nomen illius quæratur (maximè, si simplicior & rudior sit) & postea proprio nomine per totam confessionem compelleretur, dicendo v. g. Age, dic, bone vir quando ultimò confessus es? & quibus DEUM amantissimum Patrem, & Christum Redemptorem tuum peccatis hætenus offendisti? Tales enim quæstiones præambulae miros animos addunt Pœnitenti, qui alioqui, si Confessarius nihil dicat usque ad finem confessionis, terretur, & hominem severum esse suspicatur, aut certè minus confidenter ei peccata sua exponit.

DE SECUNDA OBLIGATIONE

Ad obligandum se sententiæ probabilis
Pœnitentis.

Q. 1. An Confessarius teneatur se accommodare sententiæ probabilis Pœnitentis, ita ut si v. g. Pœnitens contractum aliquem licitum, Confessarius verò usurarium iudicet, idque propter maiorem auctoritatem, nihilominus tamen eum absolvere possit, & debeat? R. inter varias, quæ in hac controversia reperiuntur, sententias, Confessarium optimè facturum, si sic procedat.

I. Si Pœnitens sit doctus, & authorem pro se celebrem, vel plures ejusmodi habeat, omnino eum absolvat; unde meritò Layman reprehendit consuetudinem eorum, qui talem Pœnitentem absolvere nolunt, sed ad alium mittunt, cum sit legitime dispositus.